

Частина 1

Смерть – це ще не привід

1

Здавалося, це просто дружня вечеря. Жінка, витончена та молода на вигляд — світле волосся, елегантна сукня, низка сірих «диких» перлів, що пасують до її очей. І чоловік, як то кажуть, у розквіті сил, ставний, у вишукано-діловому вбранні, але без статусного браслета й без бейджа. Підігріте рисове вино, пізні фрукти, натуральний мед у кришталевих розетках. Щоправда, ніхто його не куштував.

— Отже, ви наполягаєте на тому, аби ми використали саме цю кандидатуру? — жінка пильно вдивлялася у свого гостя, але той був цілковито незворушний. Дивився собі на призахідні хмари над океаном. Насолоджувався sake.

— Атож.

— Даруйте, але ви певні, Рохарде? Я особисто — ні.

Співбесідник нарешті поглянув на неї, злегка здійнявши ліву брову.

— О леле, це вже майже непрофесійно. Ми ж наче не перший місяць співпрацюємо, навіть не перший рік? Який там коефіцієнт моїх даних у ваших рівняннях, Одіс?

— Доволі високий. Але дані — це одне, проте наразі ви фактично готові приєднатися до заколоту проти власної корпорації..

— А ви — до спроби перевернути усталений світовий лад. Вас не лякає наступна криза?

— Вам добре відомі наші мотиви, Рохарде.

— Так само ви можете вважати, що вам відомі мої. Бо вони збігаються з вашими.

— А як же корпоративна присяга?

— Я присягався бути вірним корпорації і працювати на добро людства. А зараз воно під загрозою деградації, вимирання, і корпоративний лад лише поглиблює проблеми.

— То ви революціонер!

— Я діловий аналітик, Одіс. А ви — головна фахівчиня відділу стратегічних розрахунків «Орізонті». Ви незгірш за мене вмієте складати рівняння і формули. Ви ж усе прорахували?

— Майже. Гадаю, треба ще раз прогнати той варіант, у якому ви нас зрадили, як годиться подвійному агентові, й розповіли корпоративній розвідці «Біогенімо» про наші плани.

— Ну, можете, але я вам скажу, чим це скінчилося.

Вона дозволила собі ледь помітно округлити очі.

— То ви це вже зробили?

— Достеменно так, моя люба. І саме так, як ви спрогнозували, мені на позір не повірили. Але Іллатана я про всяк випадок привіз із собою. Так безпечніше для нього зараз.

— Тобто...

— Математика. Рівняння. Вірогідності. Це ж ваша царина. Ми з вами добряче постаралися, аби результати розрахунків моїх колег були не на користь карколомних планів зі залученням технологій, про які відомо з недостатньо надійних витоків, і з майбутнім першим замом Доні Гонелі як його потенційним вбивцею.

— Ви й про це доповіли... Сила ясна! Це ж один із екстремальних варіантів...

— Але й один із найнефективніших. Сказав «а», кажи й «бе».

— Але ж він...

— Що?

— Ну, він же був вашим партнером... Невже ви настільки незворушний, Рохарде? І... він же нічого не знає?

Гіс Рохард на мить заплющив очі. На дуже коротку мить, але Одіс Вітен помітила це.

— Ми вже чотири роки як розійшлися, — майже лагідно мовив він. — Але я сподіваюся, що непогано підготував хлопця. Він точно здатен на більше, аніж покласти життя на винахід ще одного способу виробування синтетичного м'яса. Авжеж, він нічого не знає, бо це умова ваших техніків — свідомість має бути «чистою»... Щодо незворушності... ну, його найближче майбутнє не сповите туманом. Він, імовірно, витримає втручання і не стане ідіотом. Також, скоріше за все, його не встигнуть знешкодити перш, ніж він зробить свою справу. А потім... потім усе буде добре.

— І ви вірите в ці розрахунки? А що, як мої коефіцієнти такі ж оманливі, як і ваші?

— Це навряд чи. Я ж працював і над тими, і над іншими. Але, Одіс, ви зволікаєте? Ваш... піддослідний чекає на вас.

— Це означає, що нам нема куди відступати, Гісе? Так? Що операція почалася?

— Так.

— Добре, — вона посміхнулася. — Адже й це прораховано, ви ж знаєте. Я тільки доповім матуа... Це займе кілька хвилин. А де ж... Іллатан?

— Тут, у флаєрі. Само собою, він непритомний. Я дав йому омністан.

— Добре, — повторила Одіс Вітен. Вони сиділи на балконі, і їй треба було повернутися до апартаментів, аби зробити захищений виклик. Оминаючи Гіса Рохарда, вона почула, як той промимрив кілька слів ніби сам до себе — і мимоволі здригнулася.

«Тобі не буде боляче, любий. Не буде боляче».

2

— Але як мені звідси потрапити нагору?

— Ніяк, — людина по той бік столу не мала прикмет: очі затуляли темні окуляри з боковинами, рот і підборіддя ховалися в респіраторі. Тому й голос був якийсь неживий. — У вас на руці свіжий розріз. Ваш чіп видалений. Ви не можете повернутися.

— Я не розумію, — доволі пошарпаний молодик (очі припухлі, на щоці подряпини, розбита губа), помацав рукав брудної куртки розміри на два більшої, ніж треба. — Рука... Я бачив, так... Але... Як це взагалі могло трапитися? Що зі мною?

— Та ну, питаєте таке, — відповів тип у респіраторі. — Звідки ж мені знати? У вас принаймні хоч голова на плечах, руки-ноги цілі. Ще день-два без проблем можете протриматись навіть на вулиці..

— Але... я не хочу... тобто, я просто не можу... Мені треба нагору! В мене робота... Та, зрештою... Взагалі все!

Тип за столом стелує плечима.

— То там, — він тичнув у невисоку стелю рукою, затягнутою в чорну гумову рукавичку. — А тут Нижнє місто. І в нас притулок із обмеженими можливостями. Вісім годин перебування щонайбільше. Поверхневий огляд. Якщо живий — даємо якийсь одяг, коли з власним не пощастило. Це все. Взагалі, інструкція вимагає вас доправити до охоронної дільниці на ідентифікацію, бо ви, вочевидь, горішній. Але краще не треба.

— Ч-чому?

— У вас немає чіпа. Та ще забагалосся вам отих пригод, коли там нагорі всі на вухах стоять... На вас швиденько усіх собак повісять.

— Яких іще собак? — Молодик був геть розгублений.

Працівник притулку лише рукою махнув, мовляв, нема чого про це й балакати, натомість протягнув «підібранцеві» аркуш сірого шкарубкого паперу.

— Просто так горішні сюди не потрапляють. Підпис поставте унизу, тоді мені не доведеться примусово вас ідентифікувати через дільницю. Нема чого з ними мати справи зайвий раз.

— Підпис?

— Ім'я друкованими літерами. Онде грифель у склянці.

— Я ж не пам'ятаю...

— Та ви пишiть, — у невиразному голосі почулося щось на кшталт сміху. — Дуже не напружуйтесь, рука сама згадає... Ох уже ці горішні...

— Стривайте. Тут сказано, що я мав при собі телефон?

— Аякже.

Прибулець згори покvapливо обмацав одяг, всунув руку у внутрішню кишеню куртки.

— Я зателефоную...

— Потім зателефонуєте, ваш час уже майже вичерпаний. Якщо не вшиєтесь звідси за півтори хвилини, муситиму ви-кликати охорону, а я ж вам уже пояснив...

Хлопець вхопив міцніше тоненьку сіро-чорну паличку, заплющив очі та виписав рядок знаків.

— Ну, от, бачите, — сказав службовець, не вдивляючись у запис. — Майже завжди спрацьовує.

Він піднявся, обійшов стола, відчинив перед хлопцем хиткі залізні двері.

І швиденько їх за ним зачинив, аж замок брязнув.

Ганку в «притулку з обмеженими можливостями» не було. «Підібранець» потоптався на вузькому майданчику, вдарив кулаком у грімке залізо, пошукав клямку — дарма. Зопалу

ще раз вгатив у двері — боляче! Охнув, зісковзнув униз коротким іржавим прольотом східців і втрапив у калюжу. Ступив мимо, сів — точніше, впав на сходинку. Почувався вкрай кепсько. Дихати було важко, повітря Нижнього міста було ядуче, ніби просякнуте димом від пожежі... Чуже місце, вороже, небезпечне. Він мусить повернутися додому. Назад. Нагору. Підвів голову — погляд зупинився на трубогінній естакаді, вище була якась ще платформа, там — іще одна, яку ледве було вже видно крізь випари, а все, що ще вище, безнадійно ховалося в п'їтїмї. Нижній світ. Не сон.

Але найгіршим було це дивовижне відчуття порожнечі в голові. Немовби там була така ж задушлива імла, що й навкруги. Він заплющив очі і знову побачив власноруч написані знаки імені. Умо Іллатан. Це я. Так мене звать. Окрім цього, всередині було лише неясне відчуття — пам'ять, не пам'ять — таке, лиш кінчик згадки про щось хороше, надійне. Про те, до чого вкрай треба повернутися.

А для цього, здається, треба зателефонувати.

Це начебто зрозуміло, ось же — телефон. З нього дзвонять. Але як, власне... Здається, треба прикласти пальця... Пристрій сіпнувся, наче живий. Умо втупився в екран, розуміючи — щось не так. Мають бути позначки, знайомий візерунок... Але над порожньою сторінкою лише світився цифровий годинник. Четверта тридцять ранку. Четверта тридцять? Вісім годин? Але що це за вісім годин? Що в них було? Звідки це все — подряпини, свіжий шрам на лівому плечі... Чому так трусить, чому ние потилиця? Вкрали чіпа... Хто? Чому? Але залишили телефон...

Умо заплющив очі, тому що нечіткий спогад мерехтів... Це біле, так, біле, яскраве світло, відблиски... вода? Ні. Не вода, метал... Холодне, ясне, холод, лід, кришталь? Хруст...

Промайнуло та щезло, залишивши металевий присмак у роті. Якась дурня. Якась біда. Нема чого робити в Нижньому місті. Все, що треба, — там, нагорі. Там дім, там ліжко, там...

Знову перед очима майнуло, викликавши раптову нудоту, як від швидкого оберту: щось украй протилежне задушливій

кам'яно-залізній імлі — теж імла, і теж волога, але жива... Зелена... Запах, різкий і свіжий... Ох, погано. Погані справи. Нудить, як же нудить.

Він тупо глипав, ковтаючи густу слину, як тремтить біля нуля індикатор сигналу.

Зателефонувати нагору. Туди. Там є люди. Інші. Не ті, хто викидають пораненого в Нижньому місті... І не ті, хто у глуху годину виганяє його за двері. Подзвонити — зробити виклик. Набрати номер. Добре, добре. Але що за номер? Номери... Вони є у списках, хто ж вчить номери напам'ять, коли є списки...

Він тицяв в екран, якісь віконця відкривалися, але порожні. Телефон був достеменно, як він сам — безпам'ятний, випатраний. Умо застогнав і піднявся. Сидіти на залізі було холодно, а його й без того вже трусило. Номер. Дуже дивно знати, що ти пам'ятав номер принаймні цей один, але не мати можливості його пригадати... Він поплентався ліворуч — туди, де в пітьмі слабко маячило жовтувате світло, сподіваючись із якогось дива, що від світла стане легше. Але під тьмяним ліхтарем, у пасмах неприємного, ніби масного туману, легше йому не стало. Проте зметиковав, що можна спробувати, як робив у притулку. Затримати подих, зупинити стрибки думок... І просто набрати номер. Десять цифр.

Телефон моргнув. Завібував... З'єднання... З'єднання... Тягуча тиша... нарешті — виклик, і одразу ж короткий схлип — відбій.

Чий це був номер?

Хто не хотів розмовляти з ним о п'ятій ранку — там, нагорі?

Телефон глухо гукнув.

Повідомлення.

Номер відправника невідомий, було написано на дисплеї.

«Нікому не дзвони, — було написано там іще. — Біжи. Мара Тірі Маунга, 15, цистерна».

Йому відповіли. Хтось відповів. Повідомлення блимнуло й щезло. Натомість з'явився малюнок.

Шматок мапи, краще сказати — схема. Блакитні стрілки маршруту від місця, де він... Де він перебуває зараз? Мара Тірі Маунга, Гора мучеників. Сила ясна!

Отже, він мусить йти наодинці кудись у непроникній темряві Нижнього світу? Але, принаймні, є куди йти. Мабуть, той, кому він телефонував, про кого ледве міг щось пригадати... Надійний товариш? Як же його звать? Яке ім'я було під тим номером? Гіс... Так. Точно. Так, мабуть, це Гіс чекатиме його там, нагорі, на Горі мучеників, ближче до неба!

Умо вдивлявся у мапу, в стрілочки, намагаючись співвіднести простір навкруги із зображенням. Спитати не мав у кого — невелика похмура вуличка була порожня, лише сновигали краєм поля зору якісь дрібні тіні — певно, щури. З людей він був тут сам один, затиснутий у невеликому просторі між бетоном і металевим плетивом. Угорі, під склепінням платформи, весь час тьмяно блимав відеоекран, щось на кшталт дошки оголошень. Іллатан туди не дивився, мав інший клопіт. Але наразі екран спалахнув червоним і білим.

«Алерт! — заволав безгучно. — Алерт! Розшук! Якщо ви бачили цю людину!»

І власне обличчя стрибнуло назустріч.

Умо відчув миттєву хвилю жару.

Що? Його таки розшукують! Слава силам!

«Не розмовляйте з ним! Негайно сповістіть найближчу охоронну ділянку! Алерт! Небезпечний злочинець!»

ЗЛОЧИНЕЦЬ?

На екрані вже щось патякав диктор новин. Знизу пробігала текстова стрічка. «Нагле вбивство в ресторані «Каоко». Доні Гонелі, один... один із керівників компанії «Біогенімо»... під час корпоративної вечері... власним заступником Умо Іллатаном... Три постріли в голову зблизька... через загальну розгубленість... втік... досі не знайдено... Служба безпеки... Розшук... розшук».

Умо відчув, як слабнуть ноги. На екрані метушилися білі плями, червоні плями, чорні. «Каоко». Доні. Служба безпеки.

Доні. Старий товстун Доні, з вічною посмішкою: «хе-хе-хе». Бах! Бах! Бах!

Ні.

Цього не може бути. За віщо? Хто? Я? Але як?

Три удари по пальцях, три поштовхи в зап'ясток. Грім, вереск. Металевий запах і присмак на язичці, липке на обличчі...

Умо здалося, що він потопає. Він не міг дихати, не міг, не...

Серце шаленіло. Задуха роздирала легені, в очах тьмяніло.

Він рвонувся — але ж це сон, сонний параліч, апное. Зараз прокинувся, і все буде...

Їдке, мов залізні ошурки, повітря наповнило легені. Умо зігнувся, заходячись кашлем, мало не до блювоти. Екран угорі майже згас, і знесилений Іллатан крізь власний хрипкий подих почув, як брязкає замок і скрегочуть петлі.

Либонь, працівник притулку з обмеженими можливостями відчиняв двері.

Умо не став чекати, поки його помітять під ліхтарем.

Усе ще кашляючи, він рвонув прожогом у темряву — в якусь арку, яка відводила далі в місто.

Униз.

Зміст

Частина 1. Смерть — це ще не привід	5
Частина 2. Ухуро.	95
Частина 3. Місто й Завод.	261
Частина 4. Новий Місяць.	391